

Aanpak voor meer- en hoogbegaafde leerlingen

Zwolle, september 2019

Inhoudsopgave

1.Kaders	blz. 3
2.Passend aanbod op De Wingerd	blz. 3
3.Signalering meer- en hoogbegaafde leerlingen	blz. 4
3.1 Signaleringsinstrumenten	blz. 4
3.2 Kenmerken van meer- en hoogbegaafde leerlingen	blz. 4
3.3 Stappenplan signalering meer- en hoogbegaafde leerlingen	blz. 5
3.4 Tijdspad	blz. 6
4.Aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen	blz. 8
4.1 Compacten, verdiepen en verbreden	blz. 8
4.2 Leerdoelen	blz. 8
4.3 Materialen en aanpak	blz.10
Bijlage	blz.11
Bijlage 1: HGW-document meer- en hoogbegaafdheid	
Bijlage 2: Protocol communicatie Verrijkingssklas	

1. Kaders

De Wingerd sluit in de aanpak voor meer- en hoogbegaafde leerlingen aan op het beleid van Catent. Recent heeft de stichting haar nieuwe 'HB-beleidsplan 2018-2021' vastgesteld. Uitgangspunt van Catent is dat elk kind uniek is en zich optimaal moet kunnen ontplooien op alle niveaus. Het onderwijs op school sluit aan op de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen. Meer- en hoogbegaafde leerlingen vragen een specifieke aanpak, die aansluit bij hun mogelijkheden en ontwikkeling.

Catent heeft bovenschoolse verrijkingsgroepen gevormd; in Zwolle is aanbod voor leerlingen van groep 5 t/m 8. Hoogbegaafde leerlingen krijgen daar één dagdeel per week onderwijs. Leerlingen worden door de scholen voor deze verrijkingsklas aangemeld en door hoogbegaafdheidsspecialisten geselecteerd op basis van vastgestelde selectiecriteria.

Het programma in de verrijkingsklassen heeft als kenmerk, dat het gericht is op leren leren, leren denken en leren (voor het) leven. Hoogbegaafde leerlingen sluiten daardoor hun schoolloopbaan op de basisschool af op een niveau dat van hen verwacht mag worden. Zij ondervinden geen stagnatie in hun resultaten (geen onderpresteren) en hun welbevinden is overeenkomstig hun ontwikkelingsniveau.

De basiskwaliteit van het onderwijs van elke school is passend, ook voor meer- en hoogbegaafde leerlingen. Er wordt daarom gedifferentieerd in instructie en verwerking, er is sprake van compacten, verrijken en/of verbreden en eventueel versnellen. Dat geldt ook voor het onderwijsaanbod op De Wingerd.

2. Passend aanbod op de Wingerd

In elke groep wordt passend onderwijs geboden, ook aan meer- en hoogbegaafde leerlingen. Voor meerbegaafde leerlingen is dit vaak mogelijk binnen de gehanteerde lesmethodes (plusboek, driester aanpak). Door te differentiëren in de instructie en verwerking kan deze leerlingen geboden worden wat zij nodig hebben. Compacten, verrijken, verbreden en verdiepen zijn hierbij noodzakelijke tools.

Bij hoogbegaafde leerlingen is dit niet altijd voldoende en is er meer nodig. Daarvoor bieden we plusles. Dat is eenmaal per week een les buiten de groep. In deze les krijgen leerlingen een aanbod, waar zij in de rest van de week aan verder kunnen werken. Het aanbod is gericht op leren leren en leren denken. Deze plusles is voor leerlingen van groep 3 t/m 8. De leerlingen van groep 1 en 2 krijgen voldoende passend aanbod in hun eigen groep. Daarvoor kan de leerkracht ook advies inwinnen bij de specialist 'jonge kind' van het expertiseteam van Catent.

Soms biedt de plusles op school onvoldoende passend aanbod voor een hoogbegaafde leerling. Dan wordt er voor leerling afgewogen of versnellen (versneld doorgaan naar een volgende groep of versnellen voor een bepaald vak) een goede oplossing biedt. Daarnaast wordt onderzocht of de leerling voor de Verrijkingsklas van Catent in aanmerking komt. Daarvoor worden criteria gehanteerd door de hoogbegaafdheidsspecialisten.

3. Signalering meer- en hoogbegaafde leerlingen

Het goede onderwijsaanbod aan meer- en hoogbegaafde leerlingen staat of valt met een goede signalering. De signalering van deze leerlingen vindt uiteraard gedurende het gehele schooljaar plaats, maar wordt heel gericht uitgevoerd op drie momenten:

- (1) in de eerste 6 weken van het nieuwe schooljaar
- (2) na de eerste toetsperiode in het voorjaar
- (3) na de tweede toetsperiode, voor de zomervakantie.

Op deze manier wordt ervoor gewaakt dat het signaleren niet leerkrachtgebonden is en er zo breed mogelijk gekeken wordt.

3.1 Signaleringsinstrumenten

Gedurende het schooljaar ervaart de leerkracht dat sommige leerlingen meer behoefte hebben aan uitdaging. Dit kan op verschillende manieren gesignaleerd worden:

- Signaleren door de leerkracht op basis van observaties, gesprekken en resultaten.
- Signaleren door ouders (o.a. gedrag, erfelijkheid)
- Signalering door voor-/buitenschoolse instanties

Op de drie specifieke momenten maken we gebruik van een signaleringsinstrument: quick scan en/of toetsing.

Bij de toetsing met behulp van de toetsen van Cito LOVS wordt duidelijk of een leerling veel hoger scoort dan het niveau dat de toets vraagt. Er kan dan voor gekozen worden om de leerling door te toetsen. Doortoetsen is lang niet in alle gevallen nodig. Het is afhankelijk van de informatie die uit de toets gebruikt wordt. Wanneer bijvoorbeeld uit de toetsuitslag eind groep 4 blijkt dat het functioneringsniveau van de leerling E5 is, dan is helder dat de komende periode de lesstof tot en met groep 5 eventueel versneld kan worden aangeboden en is doortoetsen niet nodig (daarbij wordt extra ingesprongen op eventuele hiaten).

Bij het volgende toetsmoment neemt de leerkracht een toets af die beter past bij het niveau van de leerling én die aansluit bij het onderwijsaanbod. U kunt dan bijvoorbeeld midden groep 5 de toets E5 of M6 afnemen.

Heeft de leerkracht een nauwkeurige vaardigheidsscore nodig, bijvoorbeeld om de groei zorgvuldig in beeld te brengen, dan kan doortoetsen nodig zijn. Een toets meet het meest nauwkeurig wanneer de leerling zowel kan laten zien wat hij kan als wat hij niet kan. Dit kan alleen in kaart gebracht worden door de 'grenzen' van de leerling op te zoeken, dus door ook te kijken naar welke opgaven hij (net) niet meer kan maken

Voor het goed signaleren door de leerkracht is het van belang dat deze goed geschoold zijn in het herkennen van de signalen.

3.2 Kenmerken van meer- en hoogbegaafde leerlingen

Om goed te signaleren is er een duidelijk onderscheid tussen meerbegaafde en hoogbegaafde leerlingen. In de tabel hieronder staan kenmerken, waarmee het onderscheid zichtbaar wordt.

<i>meerbegaafde leerling</i>	<i>hoogbegaafde leerling</i>
Kent de antwoorden	Heeft altijd vragen
Is ervaren in het van buiten leren	Is een grote gisser (probeert uit de context af te leiden)
Is geïnteresseerd in objecten	Is een zeer nieuwsgierig onderzoeker
Is gefocust en oplettend in de les	Is diep mentaal en fysiek betrokken, soms afwezig, wegdromend

Houdt van simpele logica	Drijft op complexiteit
Houdt van woorden	Heeft vaak een ongewone, complexe woordenschat
Heeft goede ideeën	Heeft flitsende, gekke, onnozele, en vreemde ideeën
Werkt hard	Probeert en test uit
Beantwoordt de vragen	Discussieert in detail, is kritisch, bewerkt stellingen
Presteert bovengemiddeld in de klas	Kan bovengemiddeld, maar ook gemiddeld of beneden gemiddeld presteren
Luistert met interesse	Laat sterke gevoelens en opinies zien
Leert gemakkelijk	Weet het vaak al
6 tot 8 herhalingen nodig voor meesterschap	Meesterschap na één tot twee maal oefenen
Begrijpt ideeën	Ontwikkelt en bewerkt ideeën
Geniet van leeftijdsgenoten	Prefereert vaak ouder gezelschap
Begrijpt de bedoeling of betekenis	Onderzoekt de toepassingen
Maakt zijn werk af	Start projecten
Kopieert nauwkeurig	Creëert nieuwe ontwerpen
Houdt van school	Geniet van leren
Technicus	Uitvinden
Is tevreden over eigen leren/kunnen	Is hoogst zelfkritisch

3.3 Stappenplan signalering meer- en hoogbegaafde leerlingen

Het specifieke signaleren gaat in stappen. Eerst is er een algemene screening van de hele groep (quick scan) om inzicht te krijgen in welke leerlingen een passend aanbod nodig hebben, gericht op meer- en hoogbegaafdheid. Daarna wordt het onderwijsaanbod onder de loep genomen (compacten, verrijken, verdiepen, verbreden).

Ouders zijn hierbij uiteraard betrokken (door de eigen leerkracht).

In de groepsbespreking wordt onderzocht of een leerling voldoende heeft aan het aangepaste onderwijsaanbod met compacten en verrijken. Zijn er aanvullende doelen noodzakelijk, biedt de plusles hiervoor een antwoord of is versnellen wenselijk?

Voor het onderzoeken van versnellen wordt samen met de IB-er de versnellingswenselijkheidslijst ingevuld.

Als laatste stap in het proces wordt de leerling aangemeld voor de Verrijkingsklas van Catent.

<p>Stap 1: Quickscan Doel: Overzicht krijgen voor welke leerlingen in de groep het zinvol is om verder onderzoek te doen om een passend aanbod te bewerkstelligen.</p>	<p>De leerkracht beantwoordt digitaal per leerling een aantal vragen in de vorm van een quickscan. Daaruit komt een groepsoverzicht waarin wordt aangegeven voor welke leerlingen verder onderzoek (signalering en diagnostiek) wenselijk is.</p> <p>Voor het invullen van de quickscan zijn geen gegevens van ouders of didactische gegevens noodzakelijk. De quickscan wordt op maximaal drie momenten in het schooljaar afgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de eerste 6 weken van het nieuwe schooljaar • Direct na de eerste toetsperiode • Direct na de tweede toetsperiode <p>Het totale overzicht van deze 3 momenten wordt opgeslagen in ParnasSys bij de betreffende groep.</p> <p>Indien er wordt getwijfeld bij een leerling, kan er een observatie plaatsvinden door een collega of door de IB-er.</p> <p>De quickscan is een digitaal bestand (sharepoint).</p>
---	--

<p>Stap 2: HGW-document Compacten en Verrijken Doel: Beginsituatie in beeld krijgen van het onderwijsaanbod in de klas gericht op het compacten en verrijken</p>	<p>De leerkracht vult het HGW-document in over het Compacten en Verrijken in de klas. Zo wordt er inzichtelijk gemaakt in hoeverre er op dit moment wordt compact en verrijkt voor de individuele leerling.</p> <p>Zie bijlage 1 voor het HGW-document en uitleg over de definitie van compacten en verrijken.</p>
<p>Stap 3: Ouders betrekken Doel: met ouders bepalen wat er nodig is om hun kind een passend onderwijsaanbod te geven.</p>	<p>Op het moment dat de ouders van een leerling aangeven dat een kind meer aan kan, is dit eveneens een aanleiding om dit stappenplan te volgen. Het is belangrijk om zo specifiek mogelijk helder te krijgen wat de problemen zijn (verveling, demotivatie, perfectionisme, sociaal emotionele of cognitieve problemen). Eventueel kan er vooraf een vragenlijst voor ouders worden ingevuld om aspecten op dit vlak helder te krijgen</p> <p>Zie bij quickscan tabblad ouders.</p>
<p>Stap 4: Groepsbespreking Doel: helder krijgen of er meer nodig is om aan de onderwijsbehoeften van de individuele leerling te voldoen naast het compacten en verrijken.</p>	<p>In de groepsbespreking wordt besproken of de leerling meer onderwijsbehoeften heeft dan dat er wordt geboden in de klas met het compacten en verrijken. Het is belangrijk dat er duidelijke doelen worden geformuleerd t.a.v. verrijkingswerk in de klas. Versnellingswenselijkheidslijst invullen door IB-er indien nodig. In een zorgoverleg wordt definitief besloten of een leerling wordt aangemeld voor de plusles op De Wingerd of de leerling gaat versnellen of dat de leerling wordt aangemeld bij de Verrijkingsklas van Catent. Bij twijfelgevallen wordt er beroep gedaan op een expert op dit gebied.</p>
<p>Stap 5: Aanmelding bij pluslessen, versnellen of aanmelding Verrijkingsklas Doel: de IB'er is eindverantwoordelijk voor de aanmelding bij de plusles, versnellen of Verrijkingsklas.</p>	<p>De IB-er is eindverantwoordelijk voor de communicatie van de conclusies, die in de groepsbespreking en het eventuele zorgoverleg naar voren zijn gekomen ten opzichte van deelname aan de pluslessen, versnellen of Verrijkingsklas. Deze conclusies worden gedeeld met de groepsleerkracht en de leerkracht, die de plusles verzorgt. De groepsleerkracht communiceert de conclusies met de ouders.</p>
<p>Stap 6: Evaluatie plusles, versnellen, Verrijkingsklas, aangeboden stof in reguliere klas</p>	<p>De groepsleerkracht, leerkracht plusles, leerkracht Verrijkingsklas en IB-er zijn verantwoordelijk voor een evaluatie. Daarin wordt aangegeven of eventuele bijstelling noodzakelijk is. Dit gebeurt op 2 momenten in het schooljaar: tijdens de eerste en tijdens de tweede toetsperiode.</p>

3.4 Tijdsplan

Hieronder wordt een tijdsplan weergegeven waarin het bovengenoemde stappenplan inzichtelijk gemaakt wordt.

	Groepsleerkracht/IB-er	Leerkracht plusles
September		In 3 ^e schoolweek: Start pluslessen
September	Invullen quick scan voor alle leerlingen van de groep. Aanpassing onderwijsaanbod in de klas.	

November	Evaluatie en bijstellen onderwijsaanbod in de klas.	
December		
Januari		Evaluëren deelname van de leerlingen en aanbevelingen doen voor eventuele verdere deelname.
Februari	Na 1 ^e toetsperiode wordt stap 1 t/m 4 van het bovenstaande Stappenplan uitgevoerd. In de groepsbespreking wordt duidelijk welke leerlingen aangemeld worden voor de plusles en welke voor de Verrijkingssklas van Catent. Groepsleerkracht communiceert conclusies met ouders voor komende periode.	
Maart	Invullen formulieren voor aanmelding VK-klas door leerkrachten. Aanmelding leerlingen Verrijkingssklas Catent is gereed (IB-er is eindverantwoordelijk).	Zo snel mogelijk na deze periode: Start pluslessen met eventuele in- en uitstroom.
April		
Mei		
Juni	Na 2 ^e toetsperiode wordt stap 1 t/m 4 van het bovenstaande stappenplan uitgevoerd. In de groepsbespreking wordt duidelijk welke leerlingen aangemeld worden voor de plusles. Vanuit Catent is duidelijk welke leerlingen zijn toegelaten tot de Verrijkingssklas; ouders worden geïnformeerd. Groepsleerkracht communiceert deze conclusies (plusles en VK-klas) met ouders voor komende schooljaar.	
Juli		

4. Aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen

4.1 Compacten, verdiepen en verbreden

Elke methode heeft aanbod en materiaal voor meerbegaafde leerlingen. In elke groep wordt gedifferentieerd en wordt vanzelfsprekend het methodische materiaal voor meerbegaafde leerlingen gebruikt. Ook is voor meerbegaafde leerlingen de zgn. 'driester-aanpak' van toepassing.

In het groepsplan wordt aangegeven welk extra aanbod, naast de methode, er wordt ingezet voor meer- en hoogbegaafde leerlingen. Wanneer leerlingen een andere aanpak volgen en extra materiaal krijgen ter verrijking en verdieping, is er ook altijd sprake van compacten. Ook dit wordt voor deze leerlingen beschreven in de groepsplannen.

Voor deze leerlingen is het van belang dat zij inzicht hebben in de leerdoelen waar zij gedurende het jaar of het komende half jaar aan werken. De leerstof voor deze leerdoelen wordt gecompact (meer oefenstof, minder instructie), waardoor er tijd overblijft voor verdieping en verbreding. Deze kunnen gericht zijn op dezelfde doelen, maar kunnen over leerstof-overstijgend zijn (zoals leren leren of leren denken). Leerlingen kunnen werken aan eigen leervragen; deze kunnen betrekking hebben op onderwerpen die in de leerstof in de groep aan bod komen, maar kunnen ook voortkomen uit eigen interesses.

Het gaat om het bieden van rijke leeractiviteiten. Een rijke leeractiviteit:

- o bevat open opdrachten, met ruimte voor eigen inbreng;
- o bevat een hoge mate van complexiteit en een hoog abstractieniveau;
- o bevat authentieke contexten (complexe real-life problemen);
- o doet een beroep op de zelfstandigheid van leerlingen;
- o doet een beroep op meerdere begaafdheidsgebieden
- o doet een beroep op hogere orde denkvaardigheden (analytisch, creatief en kritisch); *Bloom*
- o doet een beroep op metacognitieve vaardigheden (denken over denken);
- o stimuleert de autonomie en eigen verantwoordelijkheid (zelfsturing);
- o stimuleert tot een onderzoekende houding (nieuwsgierigheid);
- o lokt uit tot een reflectieve houding (evaluatie, zelfreflectie)
- o draagt bij aan meer zelfinzicht bij leerlingen (kwaliteiten, leer- en denkvoorkeuren)

4.2 Leerdoelen

Hoogbegaafde kinderen nemen daarnaast deel aan pluslessen op onze school. Deze lessen zijn gericht op leren leren, leren denken en leren voor het leven, gebaseerd op de SLO-doelen (zie ook sharepoint: map leraren, zorgmap, hoogbegaafdheid: Leerlijn leren leren).

Leren leren

Werkhouding	Werken volgens plan	Manieren van leren
Ik geef aan wat ik wil leren en waaraan ik wil werken	Ik formuleer leerdoelen voor mezelf	Ik weet welke manieren van leren er zijn en welke manier mijn voorkeur heeft
Ik zet me in voor taken die ik moet uitvoeren	Ik verken een onderwerp voor ik ermee aan de slag ga	Ik zet de meest geschikte manier van leren in
Ik zet door als iets niet direct lukt	Ik weet welke stappen ik moet zetten en hoe ik deze moet uitvoeren	Ik verzamel geschikte informatie op verschillende manieren
Ik houd mijn aandacht er goed bij als dat nodig is	Ik zorg dat ik het belangrijkste af heb voor de tijd om is.	Ik bewaar informatie om het later te kunnen gebruiken
Ik werk zelfstandig als dat nodig is	Ik houd me aan mijn planning en stel deze bij als dat nodig is	Ik laat zien wat ik geleerd heb

Ik zorg dat mijn werk er netjes en verzorgd uitziet	Ik kijk achteraf of mijn planning goed was en wat beter kan	Ik licht mijn antwoorden toe en laat zo zien dat ik het begrijp
Ik vraag op tijd hulp als ik ergens zelf niet uit kom		Ik controleer of mijn leervraag voldoende beantwoord is
Ik waardeer het leerproces ook als het resultaat tegenvalt		

Leren denken

Analytisch denken	Creatief denken	Kritisch denken
Ik herken verschillen en overeenkomsten tussen dingen	Ik ontdek nieuwe vragen of problemen	Ik ga na of mijn veronderstellingen kloppen
Ik zie het verband tussen waardoor iets komt (de oorzaak) en het gevolg ervan	Ik bedenk meerdere oplossingen voor een vraag of probleem	Ik controleer of nieuwe informatie klopt en overeenkomt met informatie die ik al heb
Ik zie de relatie tussen verschillende onderdelen binnen het grote geheel	Ik bedenk originele oplossingen voor een vraag of probleem	Ik onderscheid feiten van meningen en betrouwbare van niet betrouwbare bronnen
Ik maak ingewikkelde problemen gemakkelijker door ze op te delen in kleinere problemen	Ik bedenk hoe ik bestaande ideeën in een nieuwe situatie kan toepassen	Ik neem bij het vormen van mijn mening verschillende perspectieven mee
	Ik zet ideeën om in praktische oplossingen	Ik gebruik criteria om een mening te vormen
	Ik neem afstand van een probleem om het even op me in te laten werken	Ik onderbouw mijn mening met argumenten
		Ik vraag door tot ik het echt begrijp
		Ik kies uit verschillende oplossingen de meest geschikte

Leren (voor het) leven

Inzicht in jezelf	Omgaan met anderen
Ik ben trots op mijzelf en mijn werk	Ik blijf mij zelf in een groep: anderen kunnen aan mij zien en van mij horen wat ik ergens van vind en hoe ik me voel
Ik weet waar ik goed en minder goed in ben	Ik houd rekening met de regels die voor de groep belangrijk zijn
Ik maak gebruik van mijn sterke kanten en blijf ook werken aan dat waar ik minder goed in ben	Ik werk samen met anderen als we samen meer kunnen bereiken dan alleen
Ik doe de dingen zo goed mogelijk maar stel mijn eisen/doelen niet té hoog	Ik maak anderen enthousiast om samen ergens een succes van te maken
Ik vind het niet erg als ik niet meteen weet hoe iets moet of als iets niet meteen lukt	Ik verdeel de taken samen met anderen op een manier die voor iedereen goed werkt

Ik ga goed om met kritiek en flexibel met tegenslagen en begrijp dat ik hier iets van kan leren	Ik ben in staat in samenwerking met anderen verschillende rollen en taken te vervullen
Ik weet wat ik wil en kies daar ook voor	Ik zie en begrijp goed hoe anderen ergens tegenaan kijken vanuit hun beleving
	Ik luister goed naar de ideeën van anderen en verdedig mijn eigen ideeën
	Ik geef kritiek op een manier zodat de ander er ook iets aan heeft
	Ik presenteer de resultaten van mijn werk aan anderen op een manier die past bij mij én bij het doel van dat moment

De beschreven doelen zijn verschillend van gewicht. Ze zijn niet van vergelijkbaar niveau, maar wel allemaal belangrijk. Het werken aan doelen op al deze domeinen waarborgt een breed onderwijsaanbod waarmee recht wordt gedaan aan de specifieke leerbehoeften van begaafde leerlingen.

Bovenstaande doelen zijn allemaal streefdoelen, die niet in één les of leeractiviteit gehaald kunnen worden. Wel zou het zo moeten zijn, dat elke les of leeractiviteit een bijdrage levert aan de verdere ontwikkeling van één of een combinatie van deze doelen. Het zijn ankerpunten die houvast bieden bij het maken van inhoudelijke keuzen en uitwerkingen.

Op de website www.talentstimuleren.nl van SLO staan deze streefdoelen verder uitgewerkt in concrete doelen, die zichtbaar zijn in het handelen in de klas en van de leerling.

4.3 Materialen en aanpak

De Wingerd biedt hoogbegaafde leerlingen in groep 3 t/m 8 plusles. Deze les is eenmaal per week voor leerlingen uit groep 3 t/m 8. In groep 1 en 2 kan er in principe voldoende geboden worden in de groep zelf voor deze leerlingen. De leerlingen van groep 3 en 4 krijgen 30 minuten les, groep 5 en 6 45 minuten en groep 7 en 8 60 minuten.

Per schooljaar wordt voor de pluslessen bekeken welke materialen er gebruikt gaan worden om te werken aan bovengenoemde leerdoelen.

Bijlage 1: HGW-document meer- en hoogbegaafdheid

Geef hieronder aan wat er op dit moment gebeurt aan differentiatie op het gebied van compacten en verrijken in de klas.

Naam leerling:		
Groep:		
Ingevuld door:		
Datum:		
Aanbod op school:	Rekenen:	
	Taal:	
	Spelling:	
	Technisch lezen:	
	Begrijpend lezen:	
	Overig:	
Doelen voor eventuele deelname aan plusles		

Toelichting

2.1 Wat is compacten?

Het afstemmen van het leerstofaanbod op de leerbehoefte van de leerling. Dit is noodzakelijk om onderpresteren te voorkomen en om tijd vrij te maken voor het verrijken.

Schraprichtlijnen:

- 50-70% van de oefenstof
- 75-100% van de herhalingsstof
- verrijkingsstof die dezelfde stof aanbiedt.

Dit kan tijdens verschillende fases van het leerproces worden gedaan:

(1) instructiefase: de leerkracht geeft een korte instructie bij nieuwe elementen, afhankelijk van voorkennis. Alleen het nieuwe element wordt gepresenteerd, zodat de aandacht niet verslapt;

(2) verwerkingsfase: de leerkracht maakt een selectie van de aangeboden oefenstof

(3) bespreekfase: de leerkracht bespreekt het werk na op het moment dat het werk van iedereen wordt nabesproken, bespreekt alleen het gemaakte werk na, heeft aandacht voor de manier hoe de leerling bij het antwoord is gekomen en vraagt aan de leerling waar hij nog meer uitleg over wil.

2.2 Wat is verrijken?

Verrijkingstof is niet méér, maar heeft een meerwaarde: het opdoen van nieuwe kennis en vaardigheden. Dit kan zowel buiten als binnen de klas en is gericht op het verdiepen en verbreden. Het moet aan een aantal eisen voldoen:

T.a.v. de inhoud:

- uitdagend leer materiaal met open vraagstellingen,
- overstijgt het didactische niveau,
- beschikt over een hoge moeilijkheidsgraad,
- heeft probleemoplossend karakter
- bevat vaak meerdere oplossingsstrategieën

T.a.v. de bruikbaarheid:

- de leerlingen kunnen er zelfstandig mee aan de slag
- het is zelfcorrigerend materiaal.

Bijlage 2: Protocol communicatie Verrijingsklas*

Algemene voorwaarden voor deelname:

- De leerling neemt deel voor één schooljaar;
- De leerling is elke week aanwezig, ongeacht bijzonderheden op school (studiedagen, verjaardagen, bibliotheekbezoeken, maandafsluiting, thema-opening, etc.) met uitzondering van: schoolreisje, verkeersexamen, vakantie.

Wie heeft welke verantwoordelijkheid/rol?

De leerling:

- Je besteedt 3x30 minuten per week aan het schoolwerk.
- Je doet actief mee tijdens de Verrijingsklas.
- Je werk is leesbaar en ziet er netjes uit (zonder krassen of strepen).
- Je vraagt in je eigen groep op tijd om hulp als iets niet lukt. Lukt het niet, laat dan op papier zien dat je het drie keer geprobeerd hebt.

De leerkracht (de school):

- De leerling krijgt 1,5 uur (3x 30 minuten) per week tijd om het betreffende schoolwerk te maken, ongeacht: feestdagen, toets-periodes, projectweken
- Het schoolwerk wordt aan het begin van de schoolweek samen met de leerling gepland.
- De tijden worden inzichtelijk gemaakt voor de leerling op de weekplanning of op hun tafel.
- Er wordt inzichtelijk gemaakt op welke manier het compacten en verrijken weggezet wordt. Het moet voor de leerling helder zijn wat hij/zij minder hoeft te doen ten opzichte van de klas. (Denk aan een weektaak, de dagplanning, etc.)
- Als het schoolwerk niet af is, krijgen de leerkrachten van de Verrijingsklas een dag van tevoren bericht.
- De leerkrachten volgen de Verrijingsklas via Klasbord. De code hiervoor wordt begin van het schooljaar verstuurd.

De Intern Begeleider (IB-er) van de school:

- De IB-er coördineert de aanmeldingsprocedure op de school.
- De IB-er bewaakt de voortgang van de betreffende leerlingen op de eigen school.
- De IB-er neemt contact op met de leerkracht van de Verrijingsklas bij
- bijzonderheden omtrent voortgang (bijv. versnellen of deelname aan externe plusklassen)
- Bij zorgen omtrent leerlingen neemt de IB-er samen met de leerkracht contact op met de leerkracht van de Verrijingsklas. De IB-er coördineert het plannen van een gesprek met alle betrokkenen (indien nodig) en zorgt voor een gespreksverslag. Zie document 'Vragen omtrent voortzetting Verrijingsklas'.

De leerkrachten van de Verrijingsklas:

- Deze geven instructie op het betreffende schoolwerk.
- Deze zijn aanspreekpunt voor leerkrachten, ouders/verzorgers en IB-er.

- Deze onderhouden contact met school en ouders/verzorgers bij bijzonderheden betreffende de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling.
- Deze sturen een thema-uitleg per half jaar.
- Deze voeren kindgesprekken.
- Deze voeren kennismakingsgesprekken met ouders en leerling.
- Deze organiseren informatiebijeenkomsten voor scholen en ouders.
- Deze verzorgen teamscholingen omtrent begaafdheid.
- Deze zorgen tweemaal per jaar voor een rapport. Dit wordt gedeeld met leerlingen, ouders/verzorgers en school.
- Deze voeren groeps- en leerlingbesprekingen met de betrokken orthopedagoog.
- Deze doen wekelijks verslag van het werken in de Verrijkingsklas, middels berichten op Klasbord.

De betrokken orthopedagoog:

- De orthopedagoog doet de screening/dossieranalyses om te bekijken of een leerling in aanmerking komt voor deelname aan de Verrijkingsklas.
- De orthopedagoog bespreekt de nieuwe leerlingen bij aanvang van het schooljaar met de leerkrachten van de Verrijkingsklas.
- De orthopedagoog heeft meerdere keren per jaar een groeps- en leerlingbespreking met leerkrachten van de Verrijkingsklas.
- De orthopedagoog wordt, indien nodig, betrokken bij zorgbesprekingen omtrent leerlingen.
- De orthopedagoog observeert bij zorg omtrent leerling(en), zowel in de Verrijkingsklas als in de eigen klas.

Wanneer wordt er contact opgenomen?

Leerkracht eigen school met leerkracht Verrijkingsklas:

- Als een leerling het schoolwerk niet af heeft.
- Als een leerling problemen ervaart bij het maken van het schoolwerk (plannen en organiseren).
- Als de leerkracht en/of leerling moeite heeft met het organiseren van het schoolwerk (tijd vrij maken, compacten, verrijken, begeleiden).
- Bij zorgen omtrent het welbevinden neemt de leerkracht direct contact op met de Verrijkingsklas.

Ouders leerling met leerkracht Verrijkingsklas:

- Bij ziekte van een leerling melden ouders/verzorgers de leerling af bij de leerkracht van de Verrijkingsklas (en de eigen leerkracht!).
- Bij zorgen omtrent het welbevinden.

Leerkracht Verrijkingsklas met leerkracht school en ouders:

- Als een leerling 2x het schoolwerk niet maakt, wordt de leerkracht gemaild. Ouders en IB-er worden ter kennisgeving in de CC meegenomen.
- Als er bijzonderheden zijn gericht op de cognitieve en/of sociaal- emotionele ontwikkeling;
- Bij nieuwe leerlingen wordt voor de herfstvakantie per mail een terugkoppeling gegeven over de eerste periode (zowel aan ouders en school).

Welke contactmomenten liggen vast?

- Er vindt in september een *informatiemiddag plaats voor leerkrachten en IB'ers*. Hierbij is minimaal 1 persoon per school aanwezig. Dit vindt na schooltijd plaats op de dag van de Verrijkkingsklas.
- Er vindt in november een *informatie-/themamiddag voor ouders/verzorgers* plaats (bij voldoende deelname).
- Er worden *kennismakingsgesprekken* gepland met alle nieuwe leerlingen en ouders (voor de herfstvakantie). Dit vindt plaats op de middag van de Verrijkkingsklas.
- Bij nieuwe leerlingen wordt voor de herfstvakantie per mail een terugkoppeling gegeven over de eerste periode (zowel aan ouders en school).
- Er vindt een *belmoment* plaats voor de kerstvakantie tussen de leerkracht van de eigen groep en de leerkracht van de Verrijkkingsklas. Dit moment wordt geïnitieerd door de leerkracht van de Verrijkkingsklas.
- Het *eerste rapport* wordt meegegeven in december. De school ontvangt een kopie per mail.
- In april ontvangen alle betrokkenen (leerling, ouders, school en leerkracht Verrijkkingsklas) een evaluatieformulier/enquête om er ervaringen en het functioneren van de leerlingen in de Verrijkkingsklas in beeld te brengen.
- Het *tweede rapport* wordt meegegeven in juni. De school ontvangt een kopie per mail.
- Gedurende het schooljaar is er een mogelijkheid om een extra gesprek in te plannen. De leerkrachten van de Verrijkkingsklas benaderen ouders/verzorgers in januari middels een algemene mail.

Kalender

- Start Verrijkkingsklas in week 3 van het nieuwe schooljaar.
- De week voor én na de kerstvakantie is er geen bijeenkomst.
- De laatste Verrijkkingsklasochtend vindt plaats drie weken voor de zomervakantie.
- Overige vrije dagen in verband met feestdagen en vakanties worden bekend gemaakt bij aanvang van het nieuwe schooljaar.

*De actuele versie van het Protocol Communicatie Verrijkkingsklas is te vinden op sharepoint bij documenten van Catent bovenschools.